

## رعایت اصل حریم در طراحی مسکن معاصر

هومن ملکی<sup>۱\*</sup>، سید سهیل قدس نبوی<sup>۲</sup>، هادی سروری<sup>۳</sup>

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری اسلامی؛ دانشگاه بین المللی امام رضا (ع)، ایران، مشهد - h.maleki73@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری اسلامی؛ دانشگاه بین المللی امام رضا (ع)، ایران، مشهد - Shlqn.7@gmail.com

۳- استادیار دانشکده هنر و معماری؛ دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مشهد، مشهد-ایران - sarvari\_hadi@mshdiau.ac.ir

### چکیده

مبحث «حریم» یکی از گسترده ترین و با اهمیت ترین مباحث در مبانی فقهی و آموزه های اسلامی است که مفاهیم معنوی عمیقی با آن پیوند دارد. توجه به اصل حریم و رعایت آن در تمامی فعالیت های مسلمانان از جمله معماری، با در نظر گرفتن عدالت و توجه به شرایط زمان و مکان بایستی لحاظ گردد. یکی از مهم ترین اصولی که در مسکن باید بدان توجه نمود، رعایت اصل حریم است. هدف از این مقاله بررسی اصل حریم و لزوم توجه به رعایت آن در طراحی مسکن می باشد. روش تحقیق به صورت توصیفی-تحلیلی و با بهره گیری از منابع اسنادی صورت گرفته است. جهت نیل به هدف مقاله، ابتدا معنا و مفهوم حریم بیان شده و پس از بررسی حریم در آیات و روایات اسلامی و جایگاه آن در معماری سنتی ایران، مفهوم مسکن و اهمیت حریم در طراحی مسکن شرح داده شده است. از نتایج این مقاله آن است که توجه به مفاهیم و آموزه های اسلامی برای معماران مسلمان در امر طراحی و بالخصوص طراحی مسکن دارای اهمیت می باشد. معمار مسلمان باید با مکان یابی مناسب اجزاء و عرصه ها و بهره گیری از مفاهیم و آموزه های اسلامی و تلفیق آن ها با قوانین و ضوابط طراحی موجود، اصل حریم را در طراحی های خود رعایت نماید تا هم به یکی از اساسی ترین نیازهای مادی انسان که تأمین سرپناه و خانه می باشد پاسخ گوید، و هم رسیدن به مراتب عالی و ایجاد شرایط مناسب برای سیر روحانی انسان را از طریق حفظ حریم که امنیت، آزادی و آرامش به همراه دارد را به ارمغان آورد. از آنجا که به دلایل گوناگونی نظیر عدم توجه به بعد روحانی انسان و نگاه صرفاً مادی به نیازهای انسانی و نگرش اقتصادی در ساخت و ساز مسکن و...، توجه به آموزه های اسلامی در طراحی مسکن معاصر اغلب مورد غفلت واقع شده است، بررسی اصل حریم در طراحی مسکن دارای اهمیت می باشد.

واژه های کلیدی: حریم، مسکن، طراحی معماری، محرمیت